

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE, AZ ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYESÜLET ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egészévre 8 K. Félévre 4 K. Negyed-
évre 2 K. Külföldre egész évre 12 korona. Papok, tanítók,
gazdasági egyleti tagok és közs. elöljáróknak egész évre 6 K.
a tanító-egylet tagjainak, közs. és körjegyzőknek 5 K. — Egy
példány ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szóig minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm.-ként 6 fillér-
többszöri közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen hetenkint
egyszer: vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
és hirdetések intézendők. — Kéziratok vissza nem adatnak.

Állatorvosok.

II.

A ki csak azt látja, hogy itt a beteg-
ség, jön az állatorvos, vele jönnek a kü-
lönöző használati és forgalmi korlátozá-
sok, a mik sokszor tetemes anyagi áldo-
zatot követelnek, az bizonyára nem fogja
kellőképpen méltányolni az állatorvosok
működését s nem fog hozzájárulni a sok-
szor rendkívül fáradsággal bíró, bizalmat-
lansággal, előítéletekkel küzdő munkássá-
guk elismeréséhez, indokolatlan zaklatás-
nak veszi az általuk javasolt rendszabá-
lyokat. E felfogás azonban nem lehet irány-
adó. Necsak azt nézzük, mily áldozatokat
követelnek közvetlenül a ragadós állati be-
tegségekkel szemben az állatorvosok által
javaslatba hozott korlátozó rendelkezések,
gondoljunk arra is, mily területeket óvott
meg, mily értéket védett meg a lelkiismer-
etes állatorvosi és hatósági közbelépés s
mindjárt más felfogásból ítéljük meg az ál-
lategészségügyi rendszert s abban az ál-
litorvosok feladatait. Necsak azt nézzük,
hogy még mindig nem tudták az állator-
vosok leküzdeni a sertésvérszt, necsak ezért
tegyük őket felelőssé, hanem gondoljunk
arra is, mennyivel nagyobb kárt okozott ez
a betegség akkor, a mikor még nem volt
vele szemben kifejtethető a mostani rend-

szeres védekezés s milyen károkat okoz-
hatna akkor, ha e védekezésnek nem vol-
nának kötelességszerű eszközei az állat-
orvosok.

Nem szabad tehát megítélésünkben
külön választanunk az állatorvosok tevé-
kenységét az állategészségügyi igazgatás
természetétől és feladataitól, azokért az
áldozatokért pedig, a miket jórészt állat-
orvosokra bízott állategészségügyi igazga-
tás követel az egyes előforduló esetekben,
aunál kevésbé szabad egyoldalú ítélettel
éppen csak az állatorvosokat tenni felelőssé,
mert hiszen ők csak kötelességet és pedig
szigorú felelősséggel járó hivatali köteles-
séget teljesítenek akkor, a midőn az állat-
egészségügyi közérdekre való tekintettel,
mnlél nagyobb skrupulózitással érvényt
igyekeznek szerezni az érvényben levő ál-
lategészségügyi rendszabályoknak.

Az állatorvosi közszolgálat államosítá-
sáról szóló törvény indoklásában azt
mondta a földmivelésügyi miniszter, hogy
e törvényben azért állapította meg s végre-
hajtási rendeletében azért fogja megállapi-
tani szinte szokatlan részletességgel és
szabatossággal a hatósági állatorvosi szol-
gálatot végző m. kir. állatorvosok szolga-
lati feladatait és eljárását, hogy egyfelől a
gazdasági érdekekbe oly mélyen belevágó
hatósági állatorvosi működés tekintetében

minden kétség és félreértés már eleve ki-
zárassék, másfelől pedig, hogy minden
kinek alkalma legyen megismerni az állat-
orvosok hivatali teendőit s alkalma legyen
arra, hogy e teendők teljesítésében őket
közvetlenül is ellenőrizze. A kiítéletet akar
mondani a m. kir. állatorvosok hivata-
eljárása és magatartása felett, olvassa el
ezeke a szabályokat ismerje meg, mit
kell megtenniök az állatorvosoknak az
állategészségügyi igazgatásban s meg fogja
találni bennük az állategészségügyi igaz-
gatás felelősségteljes és szigorúan megha-
tározott feladatokra utalt tényezőit.

Meglehelünk győződve különben, hogy
az a tiszteletreméltó törekvés, melylyel
állatorvosi karunk is küzdeni igyekszik,
részben saját hibái, részben az állatorvosi
működés iránt még mindig mutatkozó elő-
ítéletekkel szemben, mindenesetre meg fogja
hozni azt az elismerést, mely egy ily kép-
zett tisztviselői kart s egy ily fontos szol-
gálati agat feltétlenül megillet, — különö-
sen, ha e törekvést gazdaközönségünk is
megfelelő magatartással s jóindulattal tá-
mogatja. („M. N.“)

Elvi jelentőségű határozatok. A m. kir. bel-
ügyminiszter 118466—900. sz. határozatából: „A
törvényhatóság jogosult arra, hogy a hatásköre
alá tartozó egylet vezetőségét kifogás alá eső
eljárásáért megintesse és helyes eljárásra uta-
sítsa.“ A keseskedelemügyi m. kir. miniszter

„SZÉKELY-UDVARHELY“ TÁRGZÁJA.

Balog István verseiből.

Közli: Poppov Péter.

(A „Székely-Udvarhely“ eredeti tárgzája.)

As én szülcim.

Kis falunak még kisebb zugában
Ott éldegél két öreg magában;
Nem palota: hunyhó csak lakhelyök,
Hü barátként a bánat van velök.

Ők is ifjak valának egykoron,
Holló fürttel, szép tiszta homlokon.
De lejártak lassankint az évek . . .
Fehér fürttel öregek levének.

Ifju szívök örömmel volt tele
S körül zajlá a bánat tengere.
Gazdag jövőt alkottak előre . . .
Koldus jelen rongya lett belőle.

Boldog idők emlékének könyje
Csillog olykor bánatos szemükbe
S arczukon a forró égő cseppek,
A föld hideg porára peregnék.

Mintha épen sejténé a rosszat:

A viskó is évről-évre roskad.
S könycseppenként a bubánat alatt,
Fedeléből egy darab leszakad.

Oh mily drága ez a viskó nékem,
Nincs rá szavam, hogy azt kibeszéljem:
A paloták arany ékszerével
Fabutorát, dehogy cserélném fel.

Ha lelkemet vérig sérti már a
Göggös világ guny-szava, lármája:
Megpihenni ide térek én be,
Hol tárt karok repülnek élembe.

Mint két bérczről csörgedező patak:
Az öregek nyakamba omlanak,
Csókzapporral boritva arczom el,
Megölelnék örömkönyes szemmel,

Megsókolom az áldott kezeket,
Mik a vénség miatt már reszketnek;
Reszketnek mert az évek ónsulya
Tagjaikat a földre lehuzza.

S ha vége van csóknak, ölelésnek,
Annyi mindent kérdeznek, beszélnek,

Azt se várják, hogy feleljek rája . . .
Régen láttuk egymást utóljára.

Üzzön a sors át a mindenségen.
Csak e kis lak maradjon meg nékem;
Itt lelkemben csend, nyugalom támad . . .
Hogyha látom: anyámat, apámat.

Pusztá-Décs, 1877.

Hej be hangos . . .

Hej, be hangos a Becsali csárda!
Fürge pohár szilaj nóta járja;
Pohár mellett, cigány mellett,
Betyárokkal énekelget —
Kocsamárosné kökényszemü lánya.

Huzd rá cigány, hadd szóljon a nóta!
Itt egy százas, ez legyen a kóta.
Bogár Imre az én nevem,
Van száz gulyám, száz ménese —
Elég nagy még az alföldi róna.

Barna kis lány, kökényszemü rózsám,
Hogyha szeretsz, simulj ide hozzám.
Két szép szemed mosolyáért,
Piros ajkad egy csókjáért —
Az égről a csillagot lehoznám.

67.120—900. sz. határozata: A kataszteri felvétel a felvett területnek bizonyos időben észlelt tényleges állapotát tüntetvén fel, a terület jogviszonyai illetve jog szerinti határai tekintetében bizonyítékul el nem fogadható. A m. kir. Curia büntető osztályának 1901. évi 290. sz. határozata: „Ha a tanító tullepi azon házi fegyelem határát, mely őt az oktatására és nevelésére bizott növendékek tekintetében megilleti s a növendékeket testileg bántalmazza, büntető uton is felelősségre vonható.”

Világnapló.

— május 1.

A képviselőházat e héten az igazságszolgálati költségvetés foglalkoztatta, melynek tárgyalása minden különös hullámverés nélkül be is fejeztetett. Napirendre került a honvédelmi tárcza költségvetése, melyre a szélső-bal nagyban készülődik s így nagyobb szabású vitára van kilátás. Horánszky Nándor halálával megürült kereskedelmi miniszteri állás betöltése tartja izgatottságban az illetékes köröket. Széll Kálmán hallgatása sok irányú kombinációkra ad alkalmat, de a miniszterségre komoly jelöltként csak Nagy Ferencz mostani kereskedelmi miniszteri államtitkár és Láng Lajos említettik. A főrendiház is ülést tartott e hó 28-án, Csáky Albin gróf elnök elparentálta néhai gróf Pálffy András testőrkapitány főrendiházi tagot és Horánszky Nándor minisztert. Ezek után a főrendek megszavazták a két hónapi indemnitit és megválasztották a delegáció főrendi tagjait. Az országgyűlési szabadelvű párt is kijelölte a delegáció tagjait, valamint a kvóta bizottságot. Megint egy exotikus fejedelem vendége van Budapestnek. Maha Vajiravudh Csulalongkoru király fia, ki 1881. évben született és katonai kiképezését a harrovi (Anglia) és potsdami katonai intézetekben nyerte.

Az osztrák kvóta küldöttség április hó 25-én tartotta első ülését, melyen Schönborn grófot elnöknek választották. Ez alkalommal a kvóta kérdés érdemleges tárgyalásába is bocsátkoztak. Az előadó 1909. december hó 31-ig a 65.6:34.4 százalék arány fenntartását ajánlja, míg Kaiser a kvóta arányt 50:50 százalékban kiánja megállapítani. Az Angolbur békétárgyalások eredményéről még mindig nem lehet biztosat tudni. Egyik távirat a béke

közeli létrejövetelét jelzi, míg a másik azt megczáfolja. Legújában a békére nézve kedvező jelnek veszik, hogy a bur vezérek komandoikat látogatják. Állítólag Schalk-Burger már elküldötte a béketárgyalásra vonatkozó iratokat Krügernek. Délamerika Venezuela államában még mindig dul a harc. Legújabb hírek szerint Maturin mellett a fölkélok teljesen megverték a kormány csapatait. Az ütközetben Kasztilló Román és Kasztro főparancsnok is elesett. Montenegro is fegyverkezik. A külföldön élő montenegróiakat haza parancsolta Vikita fejedelem. Az Alban határon levő Gluzinge és Kleva kerületekben titokban fegyvereket osztogat a montenegrói kormány. Komoly zavargásoktól tartanak itt. Vanovszky tábornok, ki a csár parancsából az orosz kultuszminiszteri állást viselte, tárczájáról lemondott, ugyszintén mecsaninov a kultuszminiszter segédje. Lemonadásuk oka állítólag az, hogy reformokat kívántak. Vanovszky utódjául a csár Sängert nevezte ki.

Alispánunk évi jelentése.

I.

Damokos Andor dr. vármegyénk köztisztviselőiben álló alispánja terjedelmes évi jelentéssel számolt be a folyó évi első rendes közgyűlésben. Huszonkét cím alatt felölelte az összes miniszteriumok ügykörét s minden egyes ressortban becsületes, lelkesítő munkát végzett. És ezt nemcsak vármegyénk törvényhatósági bizottsága, mint arra legilletékesebb faktor, hanem az országos sajtó, a közvélemény pártatlan megnyilatkozása is méltóképen ajánlotta.

Részünkről a becsületes munkát, a közérdek pártatlan és önzetlen szolgálatát mindenkor elismertük s annak vezéremberit — szerény tehetségünkkel, az adott viszonyok és rendelkezésünkre bocsátott adatok s a közhangulatnak megfelelőleg — állandóan támogattuk és azt fogjuk tenni jövőre is; ha mindjárt a miatt némelyek — magán érdekből — szabad munkálkodásunkat sanddal szemmel nézik s rossz indulatu bírálatokban részesítik és elnyomásunkra törekednek is.

Ezzel szemben mennyivel inkább erkölcsi kötelességünk, hogy közigazgatásunk első választott tisztviselőjét ezen — ugyan nem első és ismerte nemes ámbícióját, bizonyára nem is utolsó — fényes sikere alkalmából melegen üdvözljük? Ezt annál is inkább tehetjük, mert nemcsak vármegyénk közönségének, de az országos sajtó véleményét is regisztrálhatjuk.

lég és láthatár, madárdal és virág füzér — a hömpölygő társadalmi hullám tompán, némán zugja, — hogy halál, mély álom uralg társadalmunk minden rendü és rangu rétegében.

Mily zengzetes frázisok hangzottak el társadalmunk újjászületése körül, mily vehemens verseny a szocialis életben, mily szilárd kötelékek látszottak összefűzni a társadalom minden rétegét!

És ime a frázis frázis maradt, a verseny csapó esőnek bizonyult, a kötelék csak egy mézes madzag volt, melynek édessége után kapkodánk, de oly kesernyés volt utóíze.

Ott állunk, honnan pár év előtt kiindultunk. Az értelmiség a megközelíthetetlen magaslatról mosolylyal tekint mások szárnypróbálgatásaira és viszont.

Elvesztettük az egymás iránti bizalmat, ki-ki elhúzódva inkább magányban tölti szabad idejét, hol nem a bírálgatás, megvetés stb. osztályrésze.

Eltűnt, azaz nálunk nem is tűnt fel az összekötő kapocs „magyar társadalom necessarium guide” az összetartás, a testvéri érzület egymás iránt. Ez tette nagygyá nemzetünket, ez szült titáni harcok után babért, ez erősítette a multkan a magyar társadalom kötelékét és volna alapja társadalmunk újjászületésének.

Itt a május újra, de hol késik az újjászületés? Itt a szép tavasz, de hol a magyar társadalom mozgató rugói? Ábrándozunk mindnyájan és ez ábránd sokáig tart, talán jövő májusig.

Azonban mikor az elismerés ilyen szép bérkoszoruját alispánunknak átnyújtjuk, követelnek lennénk, ha a kiváló egészet képező jelentés névtelen, de nem kevésbé önzetlen és szorgalmas munkatársairól megfedkedzünk; ez pedig az egyes szakreferensek, kik az adatokat a községi jegyzőtől a közigazgatás hivatalos lépcsőfokain fölfelé összehordották.

Damokos dr alispán jelentése a vármegyei közigazgatás minden ágazatára részletesen kiterjed. A törvények végrehajtását az egész vonalon föltünteti. Beszámol a vármegyei érdekek, a követendő irányelvek s a megvalósítandó követelmények felismerésére irányuló munkásság egész sorozatáról. És ezt nemcsak kötelességből kifolyólag, hanem önként érzett szükségéből teszi. Mert — mondja Damokos dr alispán — lebegjen bár állandóan a tisztviselő feje felett a magasabb hatóságok részére biztosított ellenőrzési jog és büntető hatalom: még sem a félelem az, mely működésük minden ágazatának őszinte és nyílt feltárására, talán az elért eredményeknek, de hibáknak és fogyatkozásoknak is férfias előmutatására kényszeríti, hanem azan bizalom, melyet a vármegyei közönsége beléjük helyezett s a mely nem engedi meg sem az álutakon járást, sem a leplezést és takargatást.

Jelentését tehát egy őszinte vallomásnak tekint. Nem czélja rózsásnak feltüntetni a helyzetet ott, a hol talán az sötétebb, de nem színez erősebben ott sem, hol javulás, haladás, üdvös hatású eredmények mutatkoznak.

Ismerteti a törvényhatósági bizottság mult évi 7 közgyűlésének fontosabb határozatait s a vármegyénket érdeklő nevezetesebb kezdeményezéseket és létesítményeket. Ez utóbbiak közül kiemeljük a hal- és főként a pisztrang-tenyésztés meghonosítására irányuló kezdeményezést, melynek eredménye lesz, hogy még ez év tavaszán a Homoród-fürdőn egy „pisztrang-tenyészde” létesül a földmívelésügyi miniszter támogatásával.

A megyei háztartásnál a különböző pénzalapokról és azok rendeltetéséről nyújt tájékoztatást.

A központi ügyforgalom és kezelésnél igen örvendetes jelenség, hogy 5889 számmal kevesebb került alispáni iktatóra s így egy tisztviselő egész évi munkásságának megfelelő mennyiséggel apasztotta alispánunk a fölösleges munkát. Majd beszámol az egyes személyváltozások, illetve választásokról.

A fenségesről.

— Irta: Nosz Gusztáv. —

(1-ső folyt.)

Aristoteles szerint minden ismeret kezdete a bámulás és csodálkozás. Ez már a dolgok természetében rejlik s akármerre tekintünk, ugyanazt tapasztaljuk. A gyermek is csodálkozik és mintegy magából ki és maga fölé akar emelkedni. Tudjuk tóvábbá a történelemből, hogy minden művészet a vallásból fejlődött ki és az istenit, az érzékföltöttit érzéki vagy symbolikus módon állította az emberek szeme elé.

Miután tudjuk, hogy minden aesth. szemlélet első alakja a fenséges, az a kérdés támad:

1. Mi a fenséges, 2. melyek a kellékei és 3. melyek a fajai és okai?

Minden fenséges szemlélet tárgya oly természetű, hogy szemléletében mintegy egész érzéki létünket elfeledjük, saját eszünkkel nem törődünk, szóval a tárgynak szemléletében végtelen kicsinyeknek tűnünk fel magunk előtt.

A fenség tehát először saját gyöngeségünk és kicsirységünk érzetét gerjeszti fel, lesújt, megáláz bennünket, a mi kétségtelenül kellemetlen érzés; a kellemetlen érzést azonban csakhamar felváltja azon büszke örömről, hogy képesek vagyunk a fenségest felfogni, azaz hozzá kicsi és

Hej, korcsmáros, mig borod van, hozzád,
Te meg cigány mig nóta van, huzzad,
Huzzad, huzzad, huzzad addig,
Kivilágos kiviradig —
Hadd tudják, hogy Bogár Imre múlat!

— Hej be csöndes a becsali csárda,
Se vig pohár, se nóta nem járja.
Barna kislány reszket, fázik,
Hó-párnája könytől ázik . . .
Szeretője a siralom-házba.

Budapest. 1886.

Hiu ábrándok.

Megenyhül a lég, virul a határ és enyhülést hoz az elkeseredett kedélyekre — mily szép, gondolat!

Tárgy az ábrándozásnak, melyből, ha felocsudunk, előáll a rideg való.

Tavasz és újjászületés — iker testvérek — elválaszthatatlanok.

Újjászületés a természetben, újjászületés mindenütt, csak társadalmi életünkben mély az álom — örökké tartó a szunyadás.

S Miért mindez?

Kihal a szép, nemes és jó iránti érzék vagy ha nem, — pislog, mind a mécs, mely kis szellőtől lángjától megfosztva elalszik. És ez oka — bár újjászületést, feltámadást, tavaszt hirdet

Amerikai levél.*

Több tekintetben figyelememre méltónak tartom az alábbi levelet, s azért küldöm be közlés végett. Ugy hiszem, hogy a Magyarság s főleg a székelyföldi lapok közlése esetén megérdemelné, hogy papok, tanítók s más népvezetők olvassák fel a sokaság előtt. A visszariasztó hatása valószínűleg nagyobb lenne, mint az eddig közölt összes cikkeknek.

A levélíró nekem unokaöcsém a néhai anyja révén, a ki 15 éves korában az anyját is elvesztette s most 28—29 éves. Apai nagybátyja szolgaleánynek adta. A honvédeskedés után Algyógyra eszközöltem a földmives iskolába, melyet, mint a falusi iskolát is jeles eredménnyel végezve, nyomban a hunyadmegyei *Pestesre*, onnan 1 év múlva a kisküküllőmegyei *Széplakra*, s onnan szintén 1 év múlva a gömörmegyei *Berzetére* ment nagy jószágokba gyakornoknak. Innen minden tudtom nélkül be ment *Budapestre* s 6 heti tanfolyam után jeles eredménnyel a gépkezelői vizsgát is letétvén, meghívást kapott a csanádmezei *Magyar-Bánhegyesre*. Négy év alatt négy különböző irányu gazdaságban gyakornokoskodott. Algyógyra menetele előtt néhány hónapig *Zernyesten* a papirgyárban dolgozott, hogy szerezzen magának kevés költségre valót a földmives iskolához. A penna mellett a kézi munkától sem fél, mint sok csendőr, vagy más. A kevés tudomány nem ölte meg benne a kézi munka iránti kedvet.

Ezeket azért emlitem meg, hogy ő valószínűleg jobban ismeri a hazai munkás viszonyokat, mint én, s mint sok más pennaforogató.

A múlt év végén a csanádmezei özvegy princípálisa guttaütésben hirtelen meghalt. A hátra maradt egyetlen fiúskának körjegyző nagybácsi gyámja azonnal haszonbérbe adta a birtokot egy mózesvallású urnak, kinek keresztény gazdasági segédre nem vala szüksége.

Levélíró még Csanádban elhatározta, hogy török-szakad ki megy Amerikába szétnézni. Hazajött Karácsonfalvára, s 2000 korona körüli értékű teher nélküli birtokocskáját újabb 6 évre kiadva, *utlevélről* gondoskodott, s márczius 2-án utra kelt. Budapesten angolra fordította az algyógyi és gépkezelői bizonyítványait, s magyar-angol nyelvtant szerzett és 14 napi hányattatás után áthajózva New-Yorkba, onnan nyugati irányban vasuton még körülbelül annyit ment, mint Udvarhelyhez Bécs vagy München; márczius 29-én husvét szombatján már *Ohio* államban Martins-Terryben van, s írja az alábbi levelet. Ohio állam fekvése, földje és égalja a magyar Alföldnek felül meg, s 70 évvel ezelőtt nagy részét még ős tölgyerdőség borította. A levélnek sem helyesírásán, sem mondatfűzésén nem változtattam:

Édes bácsi!

Elutazásom után Brémából küldtem volt egy levelet saját czimére, nem tudom kapta-e, vagy nem. Mert ujonnan küldöm a másikat, melyben tudatni kívánom, hogy szerencsésen megérkeztem Amerikába. Ha utazásomat leírnám, jól tudom, meg sem hinné senki. De meg azt is tudom, hogy előre tudva ezt az utat, sok ember nem jöne Amerikába. Én már itt vagyok, hát nem baj, hogy mi lesz ezután, azt is későbbben le fogom írni.

Most egyet mást megemlítek utazásomból, mert most még van időm husvét szombatján az írásra. Eljöttem tehát hazulról márczius 2-án, 3-án reggel Budapesten voltam. Itt eltöltöttem még azt a napot estéli 11 óráig kedvemre. Estéli 11 órakor átmentem a pályaudvarba, jegyet váltottam Oderbergig, beszálltam a vonatra, s 4-én délután 2 órakor Oderbergen voltam. (Idáig még magyar szót halottam, de ezen túl még pénzért sem kaptam. Oderbergtől kiváltottam a jegyet egész Brémáig. Itt már többen voltak kivándorlók. Volt itt mindenféle ember, csak magyar nem. Beszúfoltak itt minket a németek olyan vasuti kocsi-ka, mint nálunk a marhaszállító kocsi. Tehát így ki- noztak egész Brémáig.

* Derzsi bácsi szíveségéből közöljük az ő bevezető sorával együtt az alábbi levelet. Szerk.

gyöngye létünkre is felemelkedni. A fenséges érzése megalázkodásból indul ki s emelkedésbe megyen, őt és lelkünket folmagasztalja.

Végességünk, törpeségünk, a gyöngeségünk érzézetén át tehát emel fel bennünket a végtelen gondolatához. Ebben a fölemelkedésben tetőzik és határozódik a fenség érzete.

Ha pl. a világot a maga nagyságában szemléljük, mi magunk ebben a szemléletben végtelen parányiaknak tűnünk fel, másrészt azonban azon tudat révén, hogy a végtelenség láttára is meg nem semmisülünk, hanem inkább emberi kicsinyességünk fölé emelkedünk a szemléletben és mintegy magunkba szivjuk az egész fenséges szemléletet, végtelen nagyokká leszünk. Ezt a jelenséget gyönyörű képben mutatja be nekünk Goethe Faustjának prologjában, midőn Gábor arkangyal a következőket mondja:

És nézhetetlen, érthetetlen, Sebten forog a föld körül, Majd uszik éden — fényességen, Majd riadó vak éjbe ül S tenger torka tátva pezsdül, A szikla aljának méhéből És forgat sziklát tengerestül, Az állhatatlan kör körül.

Tovább folytatva látjuk e képet Faust óhajában, a mely szerint a föld és az emberiség életét maga előtt szeretné látni, azért föl is idézi a föld szellemét, a ki neki megjelenvén, azt mondja: „A test viharán, A lét örömen, Föl-alá szaporán, Megyek én, Kelek én, Temetés fogadásra, Mint tenger ujul, Lét váltakozása, Határtalanul: Igy forog az idő s fonalas kerekén, Az ur eleven köpenyét szövöm én, — Faust leborul előtte és felkiált: „El nem birlak óriás! És te fúrge szellem, a világba omló! Magam hozzád mily közel érzem! — és Én oly kicsinynek s oly nagynak érzem magamat.

E szerint két mozzanatot különböztetünk meg a fenségesnek fogalmi körében, a megsemmisülés érzetét és a felemelkedést.

Némely aesthetikus azt vélte, hogy a fenségesben egyáltalában megsemmisítő erő van, a mely létünket fenyegeti. Ennélfogva minden fenséges félelemben nyilvánulna és a félelmetes jellegével birna. Ezen aesthetikusok, kik a félelemre mint alkotó elemre támaszkodnak, a fenséges erejére gondolnak, mint a mely veszedelmes is lehet és ennélfogva megfélemlíti az embert. Ezek kitérnek a régiek hypothesisára, mely szerint „Timor pexerit deos“, t. i. a félelem teremtette az isteneket, vagyis a vallás a félelemből származik.

Kont szerint a fenséges erkölcsi mozzanattal bir. Ez alapon az ember erkölcsi erejénél fogva emelkedik érzékisége fölé, miért is az egyedüli fenséges az erkölcsiség. Schiller is úgy fogja föl a fenségest, hogy az az emberben magában van, mely nézetének „A csillagokhoz“ czimű epigrammjában adott kifejezést:

„Ködfoltokról és napról ne fecsegjetez anynyit. Nagy nem azért a világ, mert csoda számokat ad. Tárgyak a térben fenséges, ámde barátaim A f e n s é g t é r b e n n e m l a k o z i k s o h a s e m.“ Azonban ez nem fejt meg a fenséges fogalmát és nem magyarázza meg. E magyarázat szerint nem tudók megérteni, hogy nem erkölcsi tárgyak is, mint pl. az égboltozat, a tenger, az Alpok stb. birhatnak a fenséges hatásával és még kevésbé volna érthető, hogy nem épen tiszta erkölcsi lelki tünetények is fenségesek, pl. I. Napoleon határtalan szenvedélye, Caesar féktelen dicsvágya.

Tekintsük tehát a fenségest, mint kizárólag aesthetikai tényezőt mellőzve az erkölcsi elemet.

Tudjuk, hogy a fenséges szemlélet olyan, a mely szokott szemléleti módunkhoz viszonyítva tökéletesen szabad, tehát a kettő úgy viszonylik egymáshoz, mint a végtelen nagy a végtelen kicsinyhez. Ebből kifolyólag a fenségesnek egyik jellemző vonása az ellentét, vagyis kontrast, mely kizár minden átmenetet.

(Folyt. köv)

Rátiborba kiszállítottak és mindenkinek orvosi vizsgára kellett állani. Berlint elhagyva újból kiszállítottak: a kibe hibát találtak, azt visszautasították. Elérkeztünk 5-én estéli 12 órára Brémába. Itt már vártak a vasutnál a hajó ügynökök és bekalaúztak a hajótársasági irodába, kikérdeztek minden embert a maga nyelvén, hová való, hová megy, szóval mindent. Elkönyvelték, a pénzt lefizették. Ekkorra eljött éjféltán 2 óra. Elkövartélyoztak bennünket szanaszét a városba, 15—20 embert egy helyre. Én oly szerencsés helyzetbe jutottam, hogy mind polgárok közé kerültem. A vendéglősnök szintén nem tudott magyarul.

Itt eltöltöttem ilyen emberek között szinte egy hetet. Nappal jártam a városba szanaszét; *mennyi nép özlött mindennap háromszor a vonat- tal, azt bámulásra és szánalomra méltó volt nézni. Elváltak a hajóügynökök kénytelenedve, nem tudták mit tenni a sok kivándorló emberrel.* Hogy mi lesz Európával, én nem gondolhatom.

Márczius 3-án tehát hajóba ültem. Két napig jól jöttünk, szép idő volt. Ekkor jött egy vihar. Kezdetek az emberek mind háborogni. Szánalomra méltó volt nézni, mily kinokon mentek keresztül. De hát még a nők!

Jöttünk vagy ezren a hajón, de 2 nap eltelte után nem kellett étel tiznek sem, hanem igen orvos. 14 napig kinlódtunk a hajón. E hó 27-én értünk New-Yorkba. Innen még 2 éjjel és 1 nap vonaton jöttem.

Jó egészségem volt mindig és van most is, melyet szívemből kívánok bácsinak is. Isten velünk! Martins-Ferri, (Ohio állam) 1902. márczius 29.

Öcsöce:

Kovács Mózes.

Irodalom.

„A dél-afrikai háború; annak okai és vezetése.“ Ily czimű füzet jelent meg Budapesten, Szilágyi Béla bizományában, Conan Doyle, a híres angol költő és író tollából, Aliquis magyar fordításában. A könyv czime hiven jelzi annak tartalmát; nagy vonásokban, de dicséretes tárgyilagossággal festi a burok történetét, az angolokkal való viszály eredetét s a háborúnak nem sorrend szerint való eseményeit; hanem mindkét részről való viselése módját. Az érdekes és igen olcsó könyvet ajánljuk olvasóinknak. Kapható minden könyvkereskedésben és a „Magyar Génius“ kiadóhivatala utján is 60 fillérért.

„Vasuti és hajózási Híradó“ cziművel a hazai szaksajtóban páratlan terjedelmű és diszű, kéthetes folyóirat jelent meg. A gondal szerkesztett lap hézagpótló, az üzletvilágra nélkülözhetlen vállalat, mert az egyetlen magyar szaklap, mely a dijszabási ügyeket a közönségnek érthetőleg adja elő. E mellett a lap dijszabási ügyekben előfizetőinek utbaigazítással is szolgál, úgy, hogy mindazok, a kik szállítani szoktak, megsza- badulhatnak a drága és nem mindig lelkiismeretes „visszatérítési irodák“-tól. A hasznos vállalatot ajánljuk a közönség figyelmébe. A gazdag tartalmu folyóirat előfizetési ára a folyó évre 20 korona, mely a „Vasuti és hajózási Híradó“ kiadóhivatalába küldendő. A folyóirat szerkesztője: Németh Frigyes, kiadója: Wesselényi Géza.

Nagy emberek gyülekezete. Csodálatos, hogy vannak korszakok, mikor nagy emberek nem látogatják a Földet. Ilyen a mi korunk is, a mikor csak Tolstoj és Ibsen neve gubbaszkodik a világ-hir egén. A többiek nemzeti nagyságok, ha ugyan azok. Csodálatos játéka a véletlennek, de sokszor úgy látszik, mintha a nagy emberek találkozt adnának egymásnak a Földön. Perikles korában a legnagyobb görög művészek látogatták meg Athént a renaissance előtt, mintha Olaszországnak minden genieje egyszerre tódult volna a pápai és fejedelmi udvarokba. Ilyen volt a XIV. Lajos urolkodásának első fele is; La Fontaine, Molière, Descartes, mind megfordultak palotáiban. Ilyenkor volt a Shakespeare, Bacon, Raleigh s utánuk Ben Jonson, rövid időközben Milton csaknem egyszerre jártak volt a földi téren. XIV. Lajos uralmának ragyogó és fényes korszakát mutatja írásban és képben a Nagy Képes Világtörténet most megjelent 158. füzeté. A 12 kötetes nagysz. munka szerkesztője Marczali Henrik, egyetem tanár, ki egy-

uttal e kötet írója is. Egy-egy gazdagon illusztrált kötet ára diszes félbörkötésben 16 korona; füzetként is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest VIII., Üllői-ut 18 sz.) s minden hazai könyvkereskedés útján, havi részletfizetésre is.

Hitelügy.

Gazdasági és Ipari Hitelszövetkezet városunkban. A „Székelyudvarhelyi Hitelszövetkezet” közgyűlése — mint múlt számunkban említettük — Spaller József szakiskolai tanár elnökle alatt egy bizottságot küldött ki, hogy a jelenlegi Hitelszövetkezet jogkörének kibővítése, illetve gazdasági és Ipari Hitelszövetkezetté leendő átalakítása szempontjából a szükséges előkészítő munkát teljesítse. A bizottság múlt vasárnap tartotta meg e tárgyban értekezletét és megvitatta az Országos Központi Hitelszövetkezet által rendelkezésre bocsátott alap- és kezelési szabályokat: egyhangulag kimondotta, hogy azok alapján az átalakulást városunk iparos, kereskedő és gazdálkodó közönségére nézve elodázhatlan szükségnek tartja és ajánlani fogja a Hitelszövetkezet igazgatóságának az átalakuló közgyűlés összehívását. Megkeresi a bizottság városunk ipartársulatainak elnökségeit, hogy az átalakulás eszméjét velük is megbeszélje s miután az átalakulás kimondásához a szövetkezeti összes tagok $\frac{2}{5}$ -ének jelenléte szükséges, minden lehető elkövetnek, hogy az összehívandó rendkívüli közgyűlés határozatképes legyen. Az egyes Ipartársulatok elnökeihez küldött felhívás következőleg szól: „A . . . ipartársulat Tekintetes Elnökségének Székely-Udvarhelyt. A „Székelyudvarhelyi Hitelszövetkezet” folyó évi április 20-án tartott évi rendes közgyűlésének határozata szerint kiküldött alólirott bizottság Elnöksége tisztelettel fölkéri, hogy a jelenlegi Hitelszövetkezetnek Gazdasági és Ipari Hitelszövetkezetté leendő átalakításának s az ebből kifolyólag városunk iparos közönségére háramló, eddig nélkülözött előnyök megismertetése céljából az Elnöksete alatt működő Ipartársulatot sürgősen, de legkésőbb folyó évi május hó . . . -ig rendkívüli közgyűlésre összehívni és abba előadónak, az üdvös cél beható ismertetése végett ezen bizottságot is meghívni kegyeskedjék. Ismerve azt a munka- és keresethiányt, mely a romániai vámháboru óta városunk iparos polgáraitól ólom-súlykép nehezedett s tudva azt, hogy az átalakuló „Hitelszövetkezet” okoszerű és alapos kezelés mellett iparos polgáraink súlyos helyzetén nagy mértékben segítene, meg vagyunk győződve arról, hogy Tekintetes Elnök ur mindent elkövet az üdvös és messzekiható szép cél megvalósíthatása érdekében. A „Székelyudvarhelyi Hitelszövetkezet” által kiküldött előkészítő bizottság e hó 27-én tartott értekezletének határozatából. Székely-Udvarhelyt, 1902. április 28-án. Spaller József s. k., b. elnök. Beteagh Pál s. k., b. jegyző.” A bizottság köszönettel vette, hogy Gáspár Pál és Nagy Ferencz b. tagok a szövetkezeti tagok névsorát lakhely szerint minden díj nélkül leírják s annak engedélyezésére az igazgatóságot a bizottság fölkéri. Csak kitartás, ügybuzgóság minden vonalon és a messzekiható eszme — méltó pártolás mellett — rövid időn belül megvalósul! . . .

Egyházi élet.

Kántorunk Rómában. Gál Sándor helybéli kath. kántor és főgimnáziumi énektanár Rómában is föltűnést keltett gyönyörű hangjával. Múlt hó 17-én a Szentatya, valamint a svájezi, velencei, florenczi és északolaszországi zarándoklat — mintegy 12—13 ezer ember jelenlétében a Szent Péter-templomban énekelt. Az óriási templom roppant ívei szinte reszkettek, mikor Gál Sándor férfias, érczes hangját megeresztette.

Mintha valami szörnyű nagy ezüst trombitát fújtak volna meg. A Szentatya is oly szívesen intetetett a magyarok felé a magas trónusról; lát-hatólag jól esett neki tüzes lelkesedésük.

A magyarok Szent-Péter székénél. Említettük volt egyik előbbi számunkban, hogy városunkból is többen résztvettek abban a népzarándoklatban, mely Grósz Ferencz vezetése alatt ment Rómába. A napokban visszaérkezett utasok nem győzik eléggé magasztalni azt az élvezetet, melyet ezen utazás által szereztek maguknak. A pápát többször látták és hallották beszélni, mely alkalmakkor kifejezte, hogy atyai szívének mennyire jól esik, mikor oly messze utról, tengeren keresztül most immár negyedszer látja hű magyarjait trónjának zsámolyánál. Tudja ő azt nagyon jól, hogy ezt egyedül azért teszik a magyarok, hogy apáiktól öröklött hűségüket szent Péter széke és Krisztus földi helytartója iránt kifejezzék. Megáldja mind a jelenlevőket, mind otthon maradt családjaikat és az egész keresztény magyar nemzetet. — A zarándoklat gyakorlati vezetése, ellátása Kövér Viktor dicséri, aki mindenről a legpontosabban gondoskodott. Városunkból 11-en vettek részt és pedig: Dürr Eliz, Dürr Regina, Gáspár Józsefné, Gál Sándor, Janicsék József, Halbich Jakab, özv. Kandó Mózesné, özv. Nyerges Edéné, Sipos Károly, Sente Julánna és Tallyán Miklós. Szolgáljon lelki javukra!

Külömfélék.

— **A király ma a delegációk megnyitására** Budapest székesfővárosba érkezik. 8-án visszatér Bécsbe és 10-én újból Budapestre jön.

— **A májusi előléptetések** városunk cs. és kir. tisztikarában is örvendetes változásokat hoztak. A legfelsőbb hadur, királyunk ő felsége Metzner Lajos őrnagyot, a pontos és kiváló katonát s emberbarátot alezredesnek; nemes Tepser Vilmos hadnagyot főhadnagynak nevezte ki. Biffel Ferencz százados a m. kir. honvédség táborkarához áthelyeztetvén, beosztatott a m. kir. honvédelmi miniszterium I. osztályába. Helyette pedig Nodobrucki Redlich Ottó százados a 9-ik század parancsnokának nevezetett ki.

— **Előléptetés.** Az igazságügyi miniszter Lázár Kálmán helybéli kir. alügyészt a IX. fizetési osztály 2-ik fokozatába léptette elő.

— **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter Nagy Kálmán helybéli kir. járásbírói aljegyzőt ugyanoda jegyzőnek nevezte ki.

— **Ürbányi István dr.**, a helybéli cs. és kir. ezredorvos 7 heti szabadságát e hó 3-án megkezdte és helyette Busch Frigyes dr ezredorvos fogja az orvosi teendőket elvégezni.

— **Mához egy hétre** lesz a helybéli ref. kollegium hangversenye, a mely — mint a jelek mutatják — a buzgó fáradozáshoz méltóan fog sikerülni. A sikerre elég garancia a műsor, melyet úgy állított össze a rendezőség, hogy az, mint egy nagyszabású hangverseny műsora is, kiváló műélvezetben részesítse a legkényesebb izlésű közönséget is. A műsoron a klasszikus és a magyar zeneirodalomnak legkiválóbb termékei szerepelnek. A nagy Bellininek legkedvesebb és legbájosabb zenéjü nyitánya: Romeo és Julia oly annyira gazdag a zenei változatokban, hogy hatása alatt, mint a szélről ringatott rózsalevél, remeg a lélek, az öröm és bánat érzései között. Kiváló pontja a műsornak a Bethlen-óda már csak azért is, hogy minden ízében magyar alkotás — és kitűnő. Mikor hatalmas akkordjai felhangzanak, a mi nagy Bethlenünknek korából magasan kiemelkedő alakja elevenedik meg előttünk, s mint egy áldva néz le „győzelemről-győzelemre” vezetett fényes hadára. Régi, szép magyar világba vezetni lelkünket a Bethlen-óda; lelkünk szereti e világot, most már nem tud onnan szabadulni, valami bánatos hang tartja lebilincselve. Megszólal a tárogató, bugja „Rákóczi siralmát” s a nagy és szép fejedelmet szerető „Czinka Panna nótáját”

és szebbnél-szebb dalait annak a mesés kornak, melyben végtelen rónákat szárnyalt be a tárogató hangja s melyben a nyalka kurucok tábora felett üzte szét a csendet. A műsor többi pontja is legméltóbban beillik e nagy méretű keretbe. A műsor mellett nagyban befolyhat a sikerre az, hogy a hangverseny oly tágas, jó levegőjű és kényelmes teremben lesz, mint a kollegium tornacsarnoka, melynek akusztikája oly jó, hogy minden oldalról a legtisztábban lehet hallani, s az ülések elrendezése oly sikerült, hogy nincsen egyetlen hely is, a melyről a legkényelmesebben ne lehetne látni. Szóval azt hisszük, hogy a kollegium 11-iki hangversenye teljesen sikerülni fog, méltó jutalmára a fáradhatatlan rendezőségnek.

— **Templomban pofozkodó pap.** Hihetetlen és hallatlan botrányról értesítik a „Székely-Udvarhely”-et Pálfalva községből. Ugyanis múlt vasárnap, mikor a jó szándéku nép már begyűlt a templomba s a lépcsőima megkezdése céljából a pap lejött az oltár elébe, Szabó Elek plebános Illyés József községi bíró 11 éves József nevű fiát, aki ott ministráns volt, úgy arculcsapta, hogy a kis gyerek elaléltan hanyat esett az oltár előtt — az egybegyűlt hívők szemeláttára s nem nagy lelkiépülésére. A sokaság szemé-szája tátva maradt s rémülete leirhatatlan volt. A jobb érzésű pálfalviak valóban elismerést érdemelnek, hogy tekintetbe vették a szent helyet s hasonló durvaságra nem ragadtatták el magukat és felindultságukban is megőrizték székely higgadságukat. A szent helyen és nyilvánosan megsértett s megszegyentett gyermek atyja bűnvádi följelentést tett a meg gondolatlan pap ellen és egyházi téren is méltó büntetést nyer eme botrányos viselkedésért.

— **Esküvő.** Barts Béla kereskedő múlt vasárnap esküdtött örök hűséget Kábdebó Róának, a „Lázár Róza női pipere és kézimunka üzlete” jó hírű czég belfogójának városunkban.

— **Morascher Hugó** helybéli középiskoláink zene- és énektanárát az Országos Magyar Dalár-egyesület közelebbi rendes közgyűlésében választmányi tagjának választotta. Az erről szóló okmányt Lung György elnök és Falk Zsigmond dr titkár írták alá. Gratulálunk a szép elismeréshez és kitüntető bizalomhoz.

— **Amerika felé** nem könnyű az utazás, hosszú tengeri utat kell megtenni. A brémai osztrák és magyar konzul jelentése folytán azt írja a külügyminiszterium, hogy az újabb időben gyakran előfordul azon szomorú állapot, hogy németül sem tudó kivándorlók minden pénz nélkül érkeznek Brémába azon reményben, hogy a tengeren való átkelés költségeire szükséges pénzt ott keresik meg, vagy mint hajómunkások ingyen utazhatnak Amerikába. Figyelmeztetjük az Amerikába kivándorolni szándékozókat, hogy elegendő utiköltség nélkül utra ne keljenek, mert Brémában feles számu munkaerő áll rendelkezésre és a hajók a tengeri utra munkásokat nem vesznek fel s így annak lesznek kitéve, hogy a német hatóságok hazautasítsák.

— **A héjjasfalva—székelyudvarhelyi vasút** menetrendjében elenyésző csekély változás állott be. A mennyiben az eddig reggel 7 óra 10 perczkor indult vonat most 7 óra 5 p.-kor, a délutáni 3-kor indult vonat pedig 3 óra 5 perczkor indul e hó 1-je óta. Az érkezési idő sem valami nagy szerű mert az eddig reggel 6 óra 12 perczkor érkezett vonat most 6 óra 13 perczkor és a délután 1 óra 59 perczkor érkezett vonat csak 1 óra 33 perczkor érkezik, holott Segesvárról 11 óra 10 p. helyett már 10 óra 34 perczkor elindul.

— **Letört bimbó.** Nagygalambfalvi Felekylaczi, Nagygalambfalvi Felekylaczi Pál helybéli rendőrkapitány és neje Szörger Irma négy éves kis fia e hó 1-én d. u. 1 órakor, rövid szenvedés után jobblétre szenderült Maros-Vásárhelyen. Temetése ugyanott tegnap d. u. 3 órakor volt a rómkath. sirkertben.

— **A „Székelyudvarhelyi Hitelszövetkezet” átalakuló közgyűlése.** A helybéli Hitelszövetkezet igazgatóságának kedden d. u. 5 órakor Kassay F. Ákos igazgató-elnök elnökle alatt tartott ülésében már beszámolt az április 20-án kiküldött elő-

Pályázati hirdetmény.

A Székelyudvarhelyi Zálogkölesön intézet és pénztár egy ideiglenes jellegű irodatiszti állásra pályázatot nyit.

Az állásra pályázótól megkivántatik, hogy az állásra pályázótól megkivántatik, hogy kereskedelmi ügyviteli gyakorlattal bírjon s legalább 24 élettét betöltött egyén legyen. — A pályázati kérés szolgálati bizonyítványal támogatott.

Ezen állás évi 720 korona fizetéssel van megilletve, mely havi egyenlő utólagos részletekkel fizetetik.

Pályázati kérések az igazgatósághoz folyó év június 31-éig bezárólag adandók be.

Az Igazgatóság.

Kiadó lakás

ombatsfalván 3 szoba, konyha, pinczével, ön udvar és nagy kerttel kiadó, esetleg örökáron is eladó.

Ertekezni lehet a Zálogkölesön intézet és betéti pénztárnál.

"KEGYELET"

disztemetkezési intézet Székely-Udvarhelyt, a Fötéren, **Barcsay Károly** divatüzletével egybekötve.

Temetkezéseket úgy helyben, mint vidéken legpontosabban, a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig eszközöl.

Templomok, kápolnák és termek, sőt egész udvarok gyszabonását is elvállalja. Hullákat exhumáltat s bárhonnan szállíttat. Raktárt tart fa- és érc-koporsókból, szemfedelek-, párnák-, szalagok- és egyéb gyszakellékekből mindig nagy választékot. Új gyszakcsik fényes felszerelésekkel, testőrök s az összes temetési személyzet ruházata teljesen magyar. Fölve: olesó és pontos kiszolgálás. 17—52

3676—901. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A székelykereszturi kir. járásbírósg mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy nagyszabeni hitelintézet végrehajtónak Dösa Sámuel új székelyi lakos végrehajtást szenvedő elleni 179 K főtökekövetelés és járulékal iránti végrehajtási kéreben a székelyudvarhelyi kir. törvényszék (a székelykereszturi kir. jbiróság) területén levő új székelyi 45 sz. tkjvben foglalt 853 hr. sz. ingatlanra 1680 K, 922 hr. sz. ingatlanra 344 K, 1679 és 1680 hr. sz. ingatlanra 66 K, 1707 hr. sz. ingatlanra 314 K, 1711 hr. sz. ingatlanra 315 koronában megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az **1902. évi május 14-ik napján d. e. 9 órakor** Ujszékely község községi tanácsánál megtartandó nyilvános árverésen a megjelölt kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben vagy az 1881: LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz.

170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.
A kir. jbiróság tkvi hatósága.
Székely-Keresztúron, 1901. decz. hó 29-én,
VERESS,
kir. albiró.

Obendorfi répamag és angol perjefümag.

Mélyen tisztelt háziasszony!

Bátorkodom becses tudomására hozni, hogy **az elismert legjobb minőségű aradi lisztek**ből

állandó nagy raktárt tartok, valamint a füszer szakmába vágó összes aruk nagy választékban vannak raktáron, ugyszintén mindennemű gazdasági- és veteménymagvak a legolcsóbb árak szerint számíttatnak.

A nagyérdemű közönség pártfogását kérve, vagyok teljes tisztelettel:

Tibád Ignác.

Szolid és pontos kiszolgálás.

Államilag ölmözött lóhere- és lúczyrti magvak.

Mindennemű árak a legolcsóbb árakhoz igazítottak.

Egyedül valódi angol Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA.

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és ajánlva. Az üvegek felszerelése a keresk. törvény mintavédelme alatt áll. E balzsam belsőleg és külsőleg használható. Ez: 1. Utólérhetetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek minden kóros állapotokban, enyhíti a hurutot, csillapítja a váladékot, véget vet a fájdalmas köhögésnek s kigyógyítja a legrégebb bajokat. 2. Kitűnő hatása van a torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a lázakat. 4. Meglepően gyógyítja a gyomor- s a bél-betegségeket és szaggatásokat a testben. 5. Szeliden mozditja elő a székelést s a vér tisztulását, megtisztítja a veséket, megszabadít a buskomorságtól s a hypochondriától, javítja az átvégycsát s az emésztést. 6. Nagyszerű szolgálatokat tesz fogfájáskor, odvasfogaknál és szájröthadások s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a felbűfögést, a szájnak s a gyomornak büzeit. 7. Külsőleg csodálatos gyógyhatással bír a sebekre, új és régi forradásokra, orbáncz kiütést, varak, megfagyott s megégett tagokra, rüh, fekély s bőrduzzadás és repedés stb. esetében megszünteti a fejfájást, zugást, szaggatást, köszvényt, fülfájdalmat stb. Ügyeljünk mindig pontosan az itt látható zöld apácza védjegyre. Hamistól legjobban megóv az, ha közvetlenül tölem gyáramból rendelnek eredeti szab. karto- nokban Ausztria-Magyarország minden postaállomására bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg 4 korona. Bosznia és Hercegovina részére 4 korona 40 fillér. Kevesebb nem küldetik széjjel. Szétküldés csak előrefizetés vagy előleg küldése mellett.

Miért szenved ön? holott minden féle és fajta, még oly régi sebre biztos gyógyulást talál és majdnem mindig elkerüli a fájdalmas és veszélyes operálást valamint amputálást **Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi Centifolia-kenőcs**

használatánál, rendkívül jó hatású, a sebek gyógyulásánál valamint a fájdalmak enyhítésénél utólérhetlen. A valódi centifolium kenőcs alkalmazható: A gyermekágyasok rossz természetű utólagos mellkeményedése, a tej elapadásának, az orbáncznak eseteiben, továbbá mindenféle régi sérvek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak s csont- evesedéseknél, vágás szurás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl.: üveg, szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál; mindenféle daganat, kinövés, képződmény, karbunkulus és ráknál; végre pokolvar, körömféreg, körömgöyülés, a lábnak járásközben tör- ként kisebesülése, fagyás és égetés okozta sebek, a betegek és gyermekek fekvés általi ki- sebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzugás stb., stb. eseteiben. — A szállítás kizárólag sebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzugás stb., stb. eseteiben. — A szállítás kizárólag az összeg előre küldése mellett eszközöltetik. Két tégely csomagolással, postai szállítási díjjal együtt **3 korona 50 fillér. Számos eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll.** Arra kérek minden- kit, hogy óvakodjék a hatáskülső hamisítások vevésétől s arra ügyelni, hogy a tégelybe be van-e a fenti védjegyem és czégem: **Thierry (Adolf) Limited gyógytára az „Orangyal- Pregradában,** égetve.

Ezen gyógyhatásukban fölülmulthatlan két szer nemesak a romlásnak nincs kitéve, sőt ellenkezőleg, minél régibb, annál értékesebb és hathatósbabb, nem árt sem a fagy, sem a forróság, tehát minden évszakban használható. Majdnem minden esetben segítenek és ered- ményel járnak, legalább az orvos érkeztéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy hasonlót feldicséret érték- és hatáskülsőli ugynevezett pótszereket venni, melyekért a pénz használatalanul dobják ki, hanem mindig ezen rég kipróbált olesó és megbízható, emellett tel- jesen ártalmatlan, világhírű szereket kell használni, melyeknek minden családban az eshető- ségekre készenlétben kellene lenni. Hol olyant nem kapunk, mely a valódiság minden jelét magán viseli, rendeljük meg egyszerűen direkte és czimezzük:

Thierry (Adolf) Limited „Orangyal-gyógyszertár“ Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn mellett. Központi raktár Budapesten Török F. gyógyszerertárban, Zágrábban Mittelbach S. gyógy- tárában és Bécsben Hradý L. gyógytárában.

Szám 37—902.

Hirdetmény.

A nagygalambfalvi áll. iskola gondnoksága a helybeli menedékház vezetőnöi állomására ezennel pályázatot nyit. Fizetése havi 40 korona.

Felkéretnek azok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy képesítésüket, eddigi szolgálatukat igazoló bizonyítványukat kérésük kíséretében, Kányádi Miklós gond. elnök urhoz **flyó évi május 25-ig adják be.**

A gondnokság megbízásából.

Nagy-Galambfalva, 1902. április hó 28-án.

BEKE ALBERT,

áll. isk. igazgató-tanító.

1-3

Épület- és butorasztalos.

Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy mindennemű az asztalos iparba vágó munkálatokat elvállalok, így jutányos áron és szolid kivitelben készítek szoba- és konyha-berendezéseket, gazdasági felszereléseket, épületek padolását, ajtók és ablakokaj való felszerelését különösen ajánlom remek művi íróasztalaimat könyv- és irományállványaimat.

Községi jegyzői és birói irodák teljes berendezését.

Jutányos árak, izléses munka!

Székely-Udvarhelyt, Szombafalvi-utca. (Saját

50—53

házamban.)

BIRÓ FERENCZ.

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziszser, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmaztatik köszvénynél, csúznál és meghüleséknél.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” cégjegyzéssel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerertárban kapható. Főraktár: Török József, gyógyszerésznél Budapesten.

Richter F. Ad. és társa,
•• oszák. és kir. udvari szállítók. ••
Rudolstadt.

Raktár: Nagysolymosi Koncz Ármin gyógyszer-tára Székely-Udvarhelyt. 20—29

466 szám, folyó 1902. vh.

Árverési hirdetmény.

A sz.-udvarhelyi kir. bírósági végrehajtó köz-hírré teszi, hogy székelyudvarhelyi kir. járásbíró-ságnak Pv. 225/3—1901. polg. számú végzése által sz.-udvarhelyi Schwartz Salamonné kereskedő cég csődügyében a még befizetetlen künnlévő követelések iránti ügyben, alperesnél Székely-Udvarhely községben összesen 6025 K 26 fillérre menő 88 személyeknél künnlévő követelések, a fönnjelzett követelések megállapított 4000 K kiküldési összegben, a Sz.-Udvarhelyen a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság irodahelyiségébe **1902. május hó 21-én d. e. 9 órakor nyilvános árverésen el fognak adatni, melynél az egyes**

javak vételáron azonnal fizetendők, esetleg áron alul is a többet ígérőknek el fognak

Az árverési feltételek a bírósági végrehajtónál megtekinthetők. Ezuttal felhivatnak kik a lefoglalt javak iránt elsőbbségi jogot igényesíthetnek, hogy elsőbbségi jogukat az árverés kezdetéig, habár külön nem vettek is, alulírt végrehajtóhoz nyújtsák, mert különben azok a végrehajtás folyamatolván, egyedül a vételár fölöslegét utasíttatni.

Székelyudvarhelyi bírósági végrehajtó Sz.-Udvarhelyt, 1902. április hó 28-án.

BIRÓ SÁNDOR
kir. végrehajtó

Kassai, Szakács, Tamás és Kézsmárkai

szijgyártó-üzlete

Székely-Udvarhelyt (Bethlen-utca).

Raktáron tartunk minden szakmánkba vágó iparcikkeket, u. m.: mindennemű szijjak, ostorok és lézerszámokat, a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig. Kész-ményeink jóság, tartósság és csinoságban teljesen versenyképesek.

Sok éven át szerzett tapasztalataink és megfelelő üzlet-tőkebefektetésünk folytán azon helyzetben vagyunk, hogy t. vevőinknek csinos és tartós árut, minden verseny-kizáróan jutányos árban szolgálhatunk. Javításokat pontosan és azonnal teljesítünk,

Jelszavunk kevés haszon, nagy forgalom.

Vidéki megrendelések azonnal teljesítetnek.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve, vagyunk tisztelettel:

Kassai, Szakács, Tamás és Kézsmárkai
szijgyártók Székely-Udvarhelyt.

Az „Oroszlánhoz” Székely-Udvarhelyt.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy **helyi piacon** egy a mai kor igényeinek megfelelő

FÜSZERKERESKEDÉST

nyitottam. A fűszerszakmába vágó összes áruk, a legkitünőbb minőségű

aradi lisztek minden számban.

Finomított cukor, kávé, rizs, kásák, mindennemű gazdasági- és veteménymagvak, államilag ólmozott arankamentes lóhere-, luczerna-, oberró-dorfi répamagvak. Az idény beáltával zöld főzelékek, u. m.: saláta, karfiol, zöld-bab stb., stb. a legolcsóbb napi áron.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve, vagyok

kitünő tisztelettel:

SZABADY JÁNOS

6-12

Kitünő minőségű áru a jelszavam.

B

Grünwald Albert
butorkereskedő
Brassó,
Kapu-u. 47—49.
Legnagyobb
butorraktár
a Reinhart Fülöp
aradi butorgyáros
hirneves
készítményei
gyári áron.

U

30 hálószoba
30 ebédlő
50 szalon és
több uriszoba
barock,
renaissance,
secessió és
ónémet stilben
állandóan
raktáron van-
nak.

T

Nagy választék szalon- és futó szőnyegekben.
Párisi, berlini, brüsseli stb. selyem, peluche szövetekben.

O

Kezeskedik kitünő minőségű, rendkívüli olcsó árak mellett.
Vidéki megrendelések a legpontosabban eszközöltetnek.

R

35—48